



Inatsisartunut ilaasortamut
Peter Olsen
Inuit Ataqatigiit

13-12-2023
Sags nr. 2023 - 29118
Akt. id. 23703969

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 63 64
E-mail: isn@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

§ 37 naapertorlugu apeqqummut nr. 165-imut toqusoqarnermut atatillugu sulinngiffeqarneq pillugu akissut

Asasara Peter Olsen.

Apeqqutinut qujanaq. Apeqqutit ataasiakkaarlugit ataani allaqqinneqarput, akissutaannik malitseqartillugit.

1. Naartunermi, erninermi meeravissartaarnermilu sulinngiffeqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 19. november 2020-imeersup tunngaviatigut aningaasalersueriaasiatigullu assinganik qaniginerpaasaminnik annaasaqarsimasut piartortumilluunniit qanigisaqartut aliasunnermi nalaanni qaammatit arfinillit tikillugit sulinngiffeqartalernissaannut, atuannngiffeqartalersinnaanerannulluunniit tunngasumik inatsimmik pilersitsoqassagaluarpas, tamanna nunatta karsianut qanoq naleqassava?

Aliasunneq inummiit inummut assigiinngittaqaq. Inuit ilaannut aliasunnerminnik imminnut suliarinermi annertuumik iluaqutaasinnaavoq suliffimmut suleqatinullu imaluunniit ilinniakkamut tunngatillugu isummertariaqarnani. Inunnut allanut pitsaasuusinnaavoq ulluinnarnut piaartumik uteqqinnissaq, aliasunneq pinnagu allanik eqqarsaatersinnaalluni. Inuit ilaannut sulinngiffeqarneq sivosooq aliasunnerup suliarinissaanut pisariaqartumik eqqissisimanissamut iluaqutaasinnaavoq, inuilli allat avinngarusimalersinnaallutik naggataatigullu isumatsassimangaalerlutik. Taamaattumik aliasunnerup nalaani sulinngiffeqarnissaq pillugu aaqqiissuussineq aamma qanoq sivosutigitsumik inuit qanoq amerlatigisut atorniarneraat oqaatigiuminaappoq. Assinganik tamakkiisumik takuneqarsinnaanngilaq, annaasaqarnermut atatillugu atorfillit qanoq amerlatigisut isumaqatigiissut imaluunniit immikkut isumaqatigiissut tunngavigalugu akissarsiaqarsinnaatitaanersut. Aaqqiissuussineq pisortanit ikorsiissutinik pisinnaatitaaffilerlugu atuutsinneqalerpat, atorfillit ilaat napparsimanerup nalaani tamakkiisumik akissarsiaqarsinnaatitaasut, isertitanik annaasaqarnissaq pinngitsoorniarlugu napparsimanermik nalunaaruteqarneq atussaneraat naliliiffigisariaqarpoq. Taamaattumik aaqqiissuussineq sulinngiffeqarsinnaatitaanermik aamma sulinngiffeqarnerup nalaani pisortanit ikorsiissuteqarsinnaatitaanermik imaqartoq qanoq akeqassanersoq eqqoqqissaartumik akineqarsinnaanngilaq.



Akissummi matumani naatsorsuinerit, inuit sulinngiffeqarsinnaatitaasut tamarmik tamakkiisumik atuinissaannik, aallaaveqarput. Aningaasat amerlassusaat eqqornerusoq appasinnerunissaat ilimagisariqarpoq.

Toqusup qanoq amerlatigisunik qaniginerpaasaqarnera pillugu kisitsisaatigineqanngilaq. Taamaattumik naatsorsuinerit ingerlanneqarput, Naatsorsueqqissaartarfimmiit toqusup ukiui, sulisinnaasut amerlassusaat katillugit aamma siullermeertumik ernisut ukiui agguaqatigiissillugit pillugit kisitsisit aallaavigalugit. Tamanna isumaqarpoq naatsorsuinerit naatsorsueqqissaarnermi nalorninartortaqaassasut.

Toqqaannangitsumik aningaasartuutit naatsorsornissaat suli ajornakusoorneruvoq. Qaammatini arfinilinni sulinngiffeqarsinnaatitaaneq piffissami tassani nioqqutissiorinissamut annaasaqarnermik kiisalu taartaasussanik sulisussarsiornermut aningaasartuutitik kinguneqartussatut isigineqassaaq aamma sulisoqarnermi ajunngitsorsiassat assersuutigalugu aliasuttumut sulinermut tunngatillugu ineqartitsineq. Taamaattoq nalinginnaasuuvoq, suleqat qaniginerpaasaminik annaasaqartoq piffissami napparsimasutut nalunaartarnera. Taamaattumik nioqqutissiornermi annaasaqaativinnut tunngatillugu piumasaqaataassaaq, aliaasuuteqartut piffissap napparsimanertut nalunaaruteqarfiusup saniatigut amerlanerusut sulinngiffeqartalissanersut.

Innuttaasooq 2022-mi ukiup affaanut 124.900 kr-inik inuussutissarsiuutigalugu isertitaqarpoq. Qaammatini arfinilinni taakkunani inuk ernereermermi ullormusiat nalingata annertoqataanik annerpaamik 107.600 kr-inik tunineqarsinnaavoq. Tamanna inunnut aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartunut akileraartarnikkut isertitakinnerunermik kinguneqassaaq. Taamaattoq inunnut aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartunut isertitaviit qanoq annertussuseqarnissaat ilisimaneqanngilaq, inuimmi isertitakinnerusut sivilisinerusumik sulinngiffeqarnissartik orniginerussagaat, isertitatigut annaasaqaataat malunnarpallaannginnerussasut naatsorsuutigisariaqarmat.

Tamakku pissutigalugit toqqaannangitsumik aningaasartuutit ilanngunneqanngillat.

Aliasuuteqartup sulinngiffeqarnerup nalaani aningaasaqarnikkut qanoq taarsiiffigineqarnissaa pillugu erseqqissumik oqaatigineqanngimmat, oqaasertaliunneqartoq "naartunermi, ernineri meeravissartaarnermilu sulinngiffeqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 5, 19. november 2020-meersup tunngaviatigut aningaasalersueraasiatigullu assinganik", Inatsisartut inatsisaanni ikiorsiissutinik pisinnaatitaaneq pillugu malittarisassanut innersuussisoq, tunngavigineqarpoq.

Naartunermi, ernineri meeravissartaarnermilu sulinngiffeqartarneq pillugu Inatsisartut inatsisaanni, namminersortuni atorfillit, killiliussat aalajangersimasut iluanni akissarsiaqarsinnaatitaanerit pillugu malittarisassaqarpoq. Pisortani atorfillit, ilinniartut aamma inuussutissarsiuutigalugu namminersortut taakkualu aapparisaat imaluunniit inooqataat ikiuutaasut ernereererp kingorna ullormusiaqarsinnaatitaapput.

Pisortani atorfillit ernereermermi ullormusiaannut akigititaq sulinngiffeqarneq sioqqullugu nalunaaquttap akunnerini sulinerat tunngavigalugu naatsorsorneqartarput. Taamaattoq pisortani atorfillit amerlasuut sulinngiffeqarnertik tamaat ilaannakortumilluunniit akissarsiaqarsinnaatitaapput.

Ilinniartut sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 14-it ernereermermi ullormusiaqarsinnaatitaapput, inuussutissarsiuutigalugu namminersortut sulinngiffeqarneq sioqqullugu isertitarisaasa nalinganik ernereermermi ullormusiaqarsinnaatitaallutik, taamaattoq sapaatip akunneranut nalunaaquttap akunneri 14-it ataannagit imaluunniit nalunaaquttap akunneri 40-t sinnernagit.



Naatsorsuisinnaarluni, aamma pisortani namminersortunilu atorfillit naligiissinneqarnissaat anguniarlugu piumasaqaataavoq, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqarnermut aaqqissuussinermi sulisartut qaammatini arfinilinni ernereermermi ullormusiaat naleqataanik ikiorserneqarnissaannut pisinnaatitaaffeqalissasut.

Ilinniartunut piumasaqaataavoq, aaqqissuussinermi qaammatini arfinilinni sapaatip akunneranut ernereermermi ullormusiat nalunaaquttap akunneri 14-inik ikiorserneqarnissaannut pisinnaatitaaffeqalissasut.

Siunnersuuteqartup inuussutissarsiutigalugu namminersortut taakkualu aapparisaat imaluunniit inooqataat ikiortaasut taanngilai. Aliasunnerup nalaani sulinngiffeqarnermut aaqqissuussinermi inuussutissarsiutigalugu namminersortut aamma ilanngunneqarnissaat piumasaqaataavoq.

Inunnut sulisunut, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartunut, takorluukkat assigiinngitsut tulliuuttumi inissinneqarput.

Sulisinnaasut tamarmik, qaniginerpaasamik annaasaqarlutik, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut

Siunnersuuteqartup qaniginerpaasaq ima nassuiarparaa "aappaasoq, inooqataasoq, meeraq aamma ataataq imaluunniit anaanaq tassanngaannartumik toqkkut qimaguttoq". Naatsorsuinissaq eqqarsaatigalugu, angajoqqaamik annaasaqarneq uani isiginiarneqarpoq, tassanngaannartuunera tassanngaannartuunnginneraluunniit apeqqutaatinnagu.

Qimagaasup ernereermermi ullormusiat naleqataanik ikiorsiissuteqarfigineqarnissaa aallaavigineqarpoq.

Naatsorsueqqissaartarfimmiit kisitsisit tunngavigineqarput.

Naatsorsuineri kisitsisit pingaarnerit tunngavigineqartut:

- 2021-mi maani nunami sulisut 28.909-upput. Ataatsimut isigalugu inuit sulisinnaasut 40.292-iupput. Taamaattumik taamatut ukiullit 72 %-ii sulisuupput.
- Sulisinnaasut taaneqartut tassaapput inuit 16-iniit utoqqalinersiaqalernissaannut 67-it tungaannut ukiullit.
- Siullermeertumik ernisut ukiui agguaqatigiissillugit 25-upput.
- Ukiut inuuffiit agguaqatigiissillugit 70-it sinnilaarparaat.
- Ernereermermi ullormusianut akigitinneqartoq 2023-mi 103,47 kr-iuvoq. Akigititaq taanna aliasunnerup nalaani sulinngiffeqarnermut pisinnaatitaaneq pillugu naatsorsuineri aallaavigineqarpoq.

Pisortanut *toqqaannartumik aningaasartuutit* ukioqatigiiaani attuumassuteqartuni ukiumut toqusartut agguaqatigiissinnerat, sulinngiffeqarnerup nalaani ernereermermi ullormusianut akigititamik amerlisarlugit aamma pisinnaatitaasut amerlassusaannik amerlisarlugit nalilersorneqarsinnaapput.

Qaammatit arfinillit sapaatit akunneri 26-t assingivaat, inuk ataaseq nalunaaquttap akunneri 40-nik ullormusiaqarsinnaalluni. Matumani piffissami annerpaamik 107.600 kr-inik tunniussisoqarsinnaavoq.

Angajoqqaanut, meeqqamik 18-it inorlugit ukiulimmik annaasaqartunut, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut Siunnersuuteqartup angajoqqaat, meeqqaminnik 18-it inorlugit sinnerlugilluunniit ukiulimmik, annaasaqarnerat immikkoortinngilaa. Nunarsuarmi nunat arlallit aaqqissuussanik atuutilersitsippat, angajoqqaat meeqqaminnik 18-it inorlugit ukiulimmik annaasaqartut nikerartumik sulinngiffeqartittarlugit. Taamaattumik naliliiffineqarpoq, immikkut naatsorsuinerup ingerlanneqarnissaa attuumassuteqartoq.



Ukiuni qulini kingullerni meeqqat 18-it inorlugit ukiullit agguaqatigiissillugu 17-it toqusarput. Taakkua qimataraat angajoqqaat 34-it angullugit. Sulisoqarneq 72 %-imiitillugu, angajoqqaat 24-t suliffeqassapput.

Tamanna isumaqarpoq, agguaqatigiissillugu angajoqqaat 24-t sapaatit akunnerini 26-ni nalunaaquttap akunneri 40-t ullormusiaqarsinnaatitaasut.

Tamanna isumaqarpoq ukiumut aningaasartuutit 2.634.263,42 kr-it angussagaat.

Angajoqqaanut, meeqqaminnik inersimasumik annaasaqartunut, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut
Siullermeertumik ernisut agguaqatigiissillugu ukiui 25-ummata, toqusup utoqqalinersiaqalernissamut ukiunut 67-inut ukiut 25-t sinnermatigit, angajoqqaqassasoq marlunnik sulisinnaasunik, aningaasartuutit naatsorsorneqarneri tamatumunnga aallaaviuvoq. Taamaattumik kisitsit naatsorsornerani aallaaviusaaq, inuit ukiut 45-t suli angunagit qassit toqunersut. Toqusut ukiui 45-t sinnerpatigit, angajoqqaavi suliffeqarneq qimareersimassagaat ilimagineqarpoq.

2022-mi inuit 45-t 19-it 42-illu akornanni ukioqarlutik toqupput. Taakkua qimatarivaat angajoqqaat 90-it angullugit. Sulisoqarneq 72 %-imiitillugu, angajoqqaat 65-it suliffeqassapput.

Tamanna isumaqarpoq, agguaqatigiissillugu angajoqqaat 65-it sapaatit akunnerini 26-ni nalunaaquttap akunneri 40-t angullugit ullormusiaqarsinnaatitaasut. Tamanna ukiumut aningaasartuutaassaaq 6.973.050,24 kr-inik.

Inunnut, angajoqqaaminnik ataatsimik annaasaqartunut, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut
Sulisinnaasut ukiui qaffasinnerpaat ukiut inuuffiit agguaqatigiissinnerannut qanimmata, aamma inuit 16-it inorlugit ukiullit, angajoqqaaminnik ataatsimik annaasaqartartut, amerlassusaat ilisimaneqanngimmat, sulisinnaasut tamarmik suli suliffeqarlutik angajoqqaatit marluk annaassagaat, naatsorsuinermi aallaavigineqarpoq.

Sulisinnaasut ukiut 51-it sinnerlugit sulisarput. Ukiut taakkua ingerlaneranni sulisartup ataatsip angajoqqaani marluk annaassavai. Tamanna isumaqarpoq agguaqatigiissillugu, ukiumoortumik sulisartut 25,5-iugaangata ataatsip angajoqqaani ataaseq annaassagaa. Amerlassusaat katillugit inuit 1134-t missaanniipput.

Tamanna isumaqarpoq, inuit agguaqatigiissillugit 1134-t sapaatit akunnerini 26-ni nalunaaquttap akunneri 40-nik ullormusiaqarsinnaatitaasut. Tamanna ukiumut aningaasartuutaassaaq 121.994.619,58 kr-inik.

Inunnut, aappaminnik imaluunniit inooqatiminnik annaasaqartut, aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut
2022-mi inuit 18-iniit 67-inut ukiullit 204-t toqupput. Taamatut ukiulinni 2023-mi 39 %-ii aappaqarput imaluunniit inooqateqarlutik. Naatsorsueqqissaarnermi 204-ni toqusuni 80-it taamaalillutik aappaqarput imaluunniit inooqateqarlutik. Toqusunit 80-iniit 57-it sulisumik aappaqarput imaluunniit inooqateqarlutik.

Tamanna isumaqarpoq, agguaqatigiissillugu inuit 58-it sapaatit akunnerini 26-ni nalunaaquttap akunneri 40-t angullugit ullormusiaqarsinnaatitaasut. Tamanna ukiumut aningaasartuutaassaaq 6.164.176,41 kr-inik.

Aliasunnerup nalaani sulinngiffeqartut katillugit

Angajoqqaanut meeqqamik 18-it inorlugit ukiulimmik annaasaqartunut	2.634.263,42 kr.
--	------------------



Angajoqqaanut meeqqaminnik inersimasumik annaasaqartunut	6.973.050,24 kr.
Inunnut angajoqqaaminnik ataatsimik annaasaqartunut	121.994.619,58 kr.
Inunnut aappaminnik imaluunniit inooqatiminnik annaasaqartunut	6.164.176,41 kr.
Katillugit	<u>137.766.109,65 kr.</u>

Qaniginerpaasamut piartortumut inuulluaqqusinissamut sulinngiffeqarneq

Naalakkersuisoqarfiup apeqqutip akinissaanut peqqinnissaqarfik paasiniaaffigaa, ilisimatitsissutigineqartoq qaniginerpaasamik piartortumik qaqugukkut attaveqartarnissamut tamanut atugassiaqanngitsoq, tamanna pisut ataasiakkaat aalajangertarmagu. Taamaattumik inunnut qanigisaminnik inuulluaqqusiniartunut sulinngiffeqarsinnaatitaanermik atuutilersitsinissamut aningaasartuutit katinnerannik soqanngilaq.

Qanigisanut ataasiakkaanut, qanigisaq nalunaaquttap akunneri tamakkiisut ullormusiaqartinneqartuuppat, aningaasartuutit sapaatip akunneranut 4139 kr-iussagaluarpit.

2022-mi inuit 525-t toqupput. Inuit taakkua marlunnik qaniginerpaasaqarpata, sap.ak. sulinngiffeqarsinnaatitaasunik, tamanna ukiumut akeqassaaq 4.345.740,00 kr-inik.

Tamatumunnga aamma oqaatigisariaqarpoq, aqqissuussinerup kingunerissammagu, inuit amerlanerit pisuni taamaattuni suliffimmiit sulinngiffeqarnissamut akissaqarnerulissammata, tamatumalu kingunerisinnaallugu, pisortanit ikiorsiissutinik malittarisassat malillugit qaniginerpaasat ilungersunartumik nappaateqartillugit angalanermut aningaasartuuteqarnermut atatillugu inuit amerlanerusut ikiorserneqarnissamut qinnuteqarnerat.

2. Naalakkersuisut tassunga tunngasumik allamik oqaasissaqarnerpat?

Oqaatigineqassaaq, Naalakkersuisut sulisartut akissarsiatigut pisinnaatitaaffii pillugit apeqqummut naalakkersuinikkut akulerunnissamut kissaateqanngimmata, tamanna isumaqatigiissutinut tunngassuteqarmat. Naalakkersuinikkut akulerunneq pingaarnermik isumaqatigiissummik aamma isumaqatiginninniartarnerup aqqissuussaananerik unioqquitsinerussaaq, oqaluttuarisaanermi naalakkersuinikkut akuleruttoqanngitsoq, aamma Naalakkersuisut isumaat malillugu taamaattariaqartoq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Jess Svane